

PUSKIN:**K Ö L T Ő R E**

Ne törj babérra, híg a hangos érdem,
 Ha zeng a hála: röpkö pillanat,
 Az ostobák, ha bölcsek: ingatag
 Az oktatás — gáncs és gúny ne sértsen.

Magány a várad! Int, szabad-merészen
 Az elme útja fényekig ragad!
 Csiszold, a mű ragyogjon mint a nap.
 S maradj süket az úri taps kegyében.

Kegyetlen, önmagadra légy a mérce.
 Jutalmad is te oszd ki, hogyha jár
 S hazád hírét deríti rangja fénybe.

A csöcselék, ha trónod bontja bár,
 S oltárod érj únt szidalma, mocska —
 Seбай, a láng kicsap a csillagokba!

Versek — Dudás Kálmán fordításai

A KOLHOZ RENDSZER EREJE

Írta: Laptev Iván

A kolhoz rendszer megszervezése a Szovjetek egyik legfontosabb politikai és gazdasági intézkedése volt. A szocialista ipar mellett a kolhoz rendszer a szovjet háterszág törhetetlen erőde, egyik legfontosabb alapja azoknak a történelmi győzelmeknek, amelyeket a Szovjetek a Nagy Honvédelmi Háborúban arattak. A történelem folyamán először fordult elő, hogy a parasztság a saját országát, a saját szovjet hatalmát védte — azt az egyetlen hatalmat a világon, amely neki szabad, gazdag, kulturális életet biztosított. A szovjet parasztság az egész néppel együtt védte meg a Nagy Honvédelmi Háborúban azokat a nagy politikai és anyagi vívmányokat, amelyeket az Októberi szocialista forradalomnak és a kolhoz rendszernek köszönhet. Ebben a nagy harcban megvédte saját szabad munkáját, saját földjét és személyes jólétét. A szovjet parasztság »a Honvédelmi Háború alatt megmutatta, hogy oly nagy mértékben tudatában van a nemzeti érdekeknek, ami eddig ismeretlen a falu történetében« (Sztalin).

I.

A német betolakodók ellen vívott Nagy Honvédelmi Háború a mezőgazdaságot óriási és nehéz feladatok elé állította. A lakosságot és a Vörös Hadsereget elegendő mennyiségű élelmiszerral kellett ellátni, ugyanúgy az ipar egyre nagyobbodó szükségleteinek elegendőt tenni. A kiűrtett lakosság millióit kellett élelmeznie, valamint a felszabadított területek kirabolni és kiéhezett lakosságát. Ezen óriási feladatok megoldását az is megnehezítette, hogy a német hordáknak sikerült mezőgazdasági szempontból oly fontos területeket ideiglenesen megszállni, mint amilyenek Ukrajna, Don, Kubán, ahol a mezőgazdasági terület 71 millió hektárt tett ki, ahol 109 millió állatállomány volt és pedig 31 millió nagy szarvasmarha és 12 millió ló; ahol a cukorrépának több mint 85%-a termelt és a fő napraforgó ültetvények voltak. A megszállt területen sok szarvasmarha volt,

a legnagyobb disznóhizláló vidékek, mint Ukrajna és Fehéroroszország, valamint finom gyapjú-juhok tenyésztésére alkalmas nagy terepek az északi Kaukázusban. A háború folytán rohamosan csökkent az igavonó marhák száma, míg a lakosságnak munkára alkalmas férfiai nagyrészt a Vörös Hadseregben szolgáltak. Egy nép történetében sem háruiltak háború alatt a mezőgazdaságra ily bonyolult és nehéz feladatok.

Ennek ellenére a kolhoz rendszer becsületesen helyt állt a háborús idők megpróbáltatásainak. A háború tartamának egész ideje alatt a kolhozok és szovhozok biztosították a hadsereg és lakosság megszakítás nélküli élelmezését, valamint az ipar nyersanyaggal való ellátását.

Az egész háború alatt a Szovjet Szövetség az élelmezés problémáját saját belső eszközeivel oldotta meg. Élelmiszerekben való segítséget illetőleg az Észak Amerikai Államok bér- és kölcsöntörvényének csak kiegészítő szerepe volt.

A háború legnehezebb szakában, amikor a német hordáknak sikerült Sztálingrádig előretörni, a hátszági területeken a bevetett terület több mint 2 millió hektárral növekedett. Emellett, ami különösen fontos, az állam keleti vidékein kibővült a telelő rész.

1944-ben az állam bevetett területe 7 millió hektárral növekedett 1943 évhez viszonyítva, 1945-ben az állami terv szerint a bevetett területnek 8 millió hektárral kellett volna nőnie és pedig a kolhozokban 6 millió hektárral. Ezt a tervet felülmúlták.

Az állattenyésztést a háború különösen nehéz nyomásnak tette ki. A kolhoz állattenyésztés, kolhoz-anyag farmokba szervezve, a háború alatt rendkívüli erőt mutatott fel és nemcsak az állattermékeknek az államnak való szállítását biztosította, hanem az állatállomány gyarapodását is. A hátszagi területein a nagy szarvasmarhák száma 1941-ben az 1940-es évvel szemben 1%-al, a juhok és kecskék száma 13%-al, a disznóké pedig 20%-al növekedett. 1942-ben ezen területek kolhozainak sikerült a nagy szarvasmarhák, juhok és kecskék számát 11%-al szaporítani. 1943-ban a németek által elfoglalt és kirabolott területek egy részének felszabadulása alkalmából a belső területek kolhozai nagy segélyt szerveztek számukra állatokban.

Az 1943 év utolsó 3—4 hónapja alatt a felszabadított vidékekre több mint 1 millió 600 ezer darab állatot szállítottak. Csak a tervszerű szocialista gazdálkodás volt képes, hogy ily nagyarányú feladatot teljesítsen.

Az állatállomány a kolhozokban 1944-ben 1943-al szemben a következőképpen gyarapodott: nagy szarvasmarha 9%-al, juhok és kecskék 3%-al és disznók 8%-al. Emellett a kolhoz-anyag telepek az államnak, mint kötelező szállítást és a Vörös Hadseregnek kétszerre annyi húst szállítottak, mint a háború előtti időkben.

II.

Hogy történhetett mind ez a háborús viszonyok mellett?

Legelső sorban az igavonó állatok és a munkaerőt illetőleg kellett a nehézségeket leküzdeni.

A háború alatt úgy az egyik, mint a másik jelentősen csökkent. Emellett, a bevetett területek kibővítésének szükséglete által a gépi és igavonó erők megterhelése nagyon fokozódott. A törpe paraszt gazdaságban, — valamint a tőkés gazdaságban is, ilyen esetekben a mezőgazdasági termelés csökkent. A kolhoz gazdaságban a legfontosabb termelési eszközök az MTS-ben vannak. Az állam az MTS-en keresztül tervszerűen oszthatta be a gép-tractork parkot az állam különböző vidékein, összhangban az üzemi és munkaerő megváltozott egyenlegével, s a bevetett területek kibővítésére vonatkozó tervszerű feladatokkal. Az államnak így alkalmá nyílt arra, hogy egy központból ossza szét a háború alatt különösen hiányos tartalék-részeket és üzemanyagot, hogy a gyárai

révén a tartalék-részek kidolgozását irányítsa, s hogy a gépek javítását végezze. Az államnak sikerült a gépesített mezőgazdaságra kiképzett csapatokat tervszerűen előkészíteni és az egész országban elosztani.

Éppen a belső körök élőigás erejének mozgósítása lett fontos forrása, az igás erők csökkentet utánpótlásának. Átlag véve a Szovjet Szövetségben a háború alatt egy élőigavonó egységre kétszer annyi munka háruult mint béke időben. A kolhozokban az aratás munkáinak körülbelül a felét igavonó állatok végezték el.

Az élő igavonó erők ily fokozott kihasználását csak a nagy kollektív gazdaságok előnyei tették lehetővé. Az állami tervek a kolhozoknak előírányszott munkák terjedelmét minden évben aszerint állapították meg, hogy hány igavonó lova vagy hány pár ökre van. A tavaszi munkák időszakára például, ezen terjedelmet 6—10 hektárban állapították meg. A munka ilyen termelékenysége nem gépesített eszközökkel csak a nagy szocialista gazdaságokban lehetséges.

A kolhozok igavonó erejeinek mozgósítása és az MTS tette lehetővé a háború alatt azt, hogy a bevetett területek nemcsak hogy nem csökkentek, hanem sok vidéken még nöttek is és hogy ez által a hadsereg és a lakosság számára az élelmiszer források gyarapodjanak.

A háború alatt különösen erősen feltűnt a munkaerő szocialista együttműködésének előnye a magán, széjjelszóró egyéni gazdaságok munkájával szemben. A kolhozban lehetőség nyílik arra, hogy minden tag munkáját a legésszerűbben kihasználják, tapasztalataikhoz, tudásukhoz és testi erejükhöz mérték. A munka tervszerű és szakszerű beosztása tették lehetővé a rendelkezésre álló munkabíró lakosság teljes bevonását a társadalmi termelésbe. A kolhoz rendszer ezen előnyei döntő fontossággal bírtak a mezőgazdaságban a munkaerővel kapcsolatos nehézségek leküzdésénél a háború alatt. A törpe paraszt gazdaság, miután a munkabíró férfi lakosság elment a háborúba, vagy a hadiiparban dolgozott, nem lett volna képes megoldani a munkaerő kérdését. A parasztság szony, aki az egyéni gazdaságban egyedül maradt a gyerekekkel, tekintettel az igavonó erők csökkenésére, nem bírta volna el kis gazdaságának a vezetését. A múlt háború alatt a törpe paraszt birtokokon a bevetett föld területe, valamint a termelő erő kikerülhetetlenül csökkent.

A kolhoz parasztság hazaszeretete erős kifejezésre jutott a munkában való részvétel fejlesztésénél. Sztaľin felhívására, hogy a kolhoz munkások és munkásnők szünet nélkül dolgozzanak a mezőkön, a szovjet falu óriási hazaszerető munkalendülettel felelt. A felnőtt, munkabíró kolhozmunkás évi munkája 1940-től 1943-ig 262 munkanapról 346 munkanapra emelkedett.

Különös figyelmet érdemelnek a kolhozcsalád, mint egység munkanapjaira vonatkozó adatok. Például a moszkvai kerületben a kolhoz család a háború előtt 300 munkanapot dolgozott, míg a háború alatt több mint 400 munkanapot dolgozott. Természetesen ezt csak az tették lehetővé, hogy a mezőgazdasági eszközök szocialista tulajdonú képeznek, valamint a mezőgazdasági munkálatok gépesítése és a munka kollektív megszervezése. Ezért sikerült a kolhozoknak a háború alatt az összes mezőgazdasági munkákat elvégeznie. A háború előtt 1937-ben a nők a kolhozban dolgozó munkanapok 10%-át dolgozták, míg a háború alatt a nők sok tartományban az összes munkanapok 70—75%-át kezdték elvégezni.

A háború befejezése után a kolhozokra új feladatok háruultak: a mezőgazdaság új megszervezése és fejlesztése. A mémetek 98 ezer kolhozt, 1675 szovhozot és 1675 MTS-t romboltak szét és fosztottak ki. Levágtak, elvettek vagy Németországba hajtottak 7 millió lovat, 17 millió darab nagy szarvasmarhát, 20 millió darab disznót, 20 millió juhot és kecskét és 110 millió darab baromfit.

A mezőgazdaság újjászervezése a tőkés országokban a világháború után rendkívül lassan ment. Számításunk szerint a háború előtti állapotot a fő gabonaterületekben az 1914—18-as háború után Németországban csak 16 év

után, Franciaországban pedig 11 év után érték el. Még rosszabbul állt a helyzet az állatállományt illetően.

A Szovjet rendszer előnye, amelyek abban a segélyben nyilvánulnak, amelyet a szocialista állam nyújt, továbbá hogy a termelés eszközei köztulajdonot képeznek, a munkaszervezés kollektív formája és a tervszerű közgazdaság, a német rabságból szabadult kolhoz-parasztok önfeláldozó munkája, — a szétromboló mezőgazdaság gyors újjáépítésében különösen nagy erővel mutatkoztak.

A felszabadított vidékeken a mezőgazdaság újjászervezése még a Honvédelmi Házcrú alatt megkezdődött, amikor az ország az anyagi forrásokat első sorban a hitlerista Németország teljes legyőzésének biztosítására fordította. Dacára ennek, ezekben a nehéz háborús időkben az újjáépítési munka sokkal erősebb iramban haladt, mint a tőkés országokban a béke idején.

A kolhoz rendszer ereje és életképessége különösen a németek által tönkretett kolhozok újjáépítésében nyilvánult meg. A kolhozok újjáépítése sokszor előbb megkezdődött, mielőtt a szovjethatóságok működéskébe léptek volna. A kolhoz munkásokat saját személyes tartalékukból gyűjtötték össze a gabonamagvakat, burgonyát, stb.

Ebben a vonatkozásban nagy szerepet játszottak a géptraktor állomások, mint állami intézmények, amelyeket a felszabadított vidékeken még mult év folyamán teljes számban felállítottak. Traktorokat, a legkülönbözőbb mezőgazdasági gépeket, tartalékreszeket stb. ezerszámra szállítottak a hátszorból a felszabadított vidékekre, segély gyanánt.

Mult évben Ukrajnában, tekintettel arra, hogy a németek lerombolták a mezőgazdaság minden erőforrását, a gépi és élő igavonóerő csak egyharmadát tették ki az 1940-ben fennállóknak, míg a tavaszi mezej munkákra szoruló terület 1%-al volt már kisebb, de a kolhozok mégis túltették a mezőgazdasági munkák tervein.

A szmolenszki kerületben, ahol a németek még jobban tönkre tették a mezőgazdaságot, 1940-hez viszonyítva a tavaszi vetések állása 1944-ben 48%-ot, a gépi és élő igavonóerő 26%-ot tett ki, de mind emellett a szmolenszki kerület kolhoz munkásai az előirányzott mezőgazdasági munkát teljes egészében elvégezték. A felszabadított kerületekben a gabonával bevett területeket a kolhozokban és egyéni gazdaságokban 75%-ban művelték meg.

A felszabadított vidékeken a kollektív állattenyésztést teljesen újra kellett megalapozni, s mégis az újjáépítés rendkívül gyors iramban halad. A moszkvai és a kaliniski kerületek különösen nagy eredményt értek el, miután az ottani kolhozokban az állatállomány már túlszárnyalta a háború előttit.

Természetesen a felszabadított vidékeken a mezőgazdaság újjáépítése nagy nehézségekbe ütközött, amelyek a német megszállás következményei. A mezőgazdaság újjáépítésének irama bizonyítja, hogy ezt a feladatot a legrövidebb időn belül keresztülvisszik.

A kolhozrendszer tapasztalatai a Honvédelmi Háború alatt megmutatták, hogy a kolhoz rendszer a legnehezebb körülmények között is leküzdötte azokat a nehézségeket, amelyek a hadsereg és a lakosság élelmezése körül mutatkoztak. Ilyen tapasztalat alapján a kolhozoknak meg van minden lehetőségük arra, hogy a szovjet mezőgazdaság további felvirágzását és lendületét biztosítsák, hogy a háború előttinél is magasabb színvonalra érjenek el a mezőgazdaságban és hogy az ország anyagi boldogulását hihetetlen mértékben növeljék.

»A tőkés társadalomban csak megnyirbált, szánalmas, meghamisított, demokrácia van. Csak a gazdagok, csak a kisebbség számára való demokrácia.«
(Lenjin)